

Névsor helyett

Január 23-án lesz hatvanhárom éve annak a szomorú napnak, amikor a csúrogi magyarokat a járeki haláltáborba terelték a partizánok

Hideg téli nap volt, mínusz húsz fok, és térdig ért a hó. A reggeli órákban jelentek meg a magyar házakban a szerb partizánok, vagy a magukat annak valló csúrogi szerb lakók. Vállukon puská volt. Öt percet adtak a csomagolásra, majd kihajtották a megfélemlített magyarokat a piactérre. Onnan a késő esti órákban elindították őket gyalogosan a térdig érő hóban Járek felé. Aki nem tudott menni, puskatussal verték. Csak néhány kisgyerekes családot raktak a marhavagonokba. Csúrogtól Járek 30 kilométer távolságra van. Ezek az emberek főleg nők, gyerekek és öregek voltak, mivel 1944 őszén az életerős férfiakat már kivégezték, mindenemű bírósági végzés nélkül. Egyetlen bűnük a magyarságuk volt.

Azóta hosszú idő elmúlt, a kollektív bűnösség azonban még mindig rajtunk van. Akkor kollektív bűnösnek kiáltottak ki bennünket a csecsemőktől kezdve az aggyasztánokig, most pedig egyénileg kell kérnünk a rehabilitációt. Ami még szomorúbb, a kérelem több mint egy éve a bíróságon van, és nem foglalkoznak vele. Ha netán valakinek mégis előveszik a kérelmét, akkor azt kérik, hogy mi bizonyítsuk be, hogy miért végezték ki a hozzátartozóinkat, és minket miért üttek ki a szülőfalunkból. Nekünk kell bizonyítanunk az ártatlanságunkat, mivel nem tudják bizonyítani, hogy bűnösök voltunk. Ez egy újabb megaláztatás, meghurcoltatás.

A kiűzött magyarokat koncentrációs táborba zárták, ahol nagyon sok volt a halott, közöttük sok gyerek. Az első halott egy kisbaba volt, aki megfagyott az édesanyja karjában. A hó alá temették.

Kegyetlen, embertelen sorsban volt részük a tábor lakóinak. Úgy bántak velük, mint az állatokkal, mondván, ha minden nap meghal száz ember, akkor jobb sora lesz a túlélőnek. Sőtlan, csutkástul darált kukoricalisztet kaptak, evődények nélkül. Mindenki abból evett, amit a padlásokon vagy a szemében talált az elhagyott német házaknál, ahova betelepítették a magyarokat, nem nézve, hogy a családok együtt vannak-e.

Nyolc kegyetlen hónap után a megalázott, csontig lesóványodott magyarokat szabadon engedték, de haza, a szülőfalujukba nem mehettek.

Ezt a határozatot a belügyi szervek javaslatára az akkori vajdasági képviselőház hozta meg.

Igy váltak hontalanná, földönfutóvá ezek a csonka magyar családok. A mindenükből kifosztott, bűnösnek kikialított magyarok oda mentek, ahol a munkájukért befogadták őket. Közöttük özvegyen maradt édesanyám is, négy gyerekekkel.

Mi soha nem kaptunk semmit, csak megvetést és megaláztatást. Rongyosak, hajléktalanok voltunk. A házaikban még ma is mások laknak, a földjeinket mások szántják. A faluban megsemmisítettek mindent, ami magyar volt. Ledöntötték a katolikus templomot, feldúlták a katolikus temetőt, ami a mai napig városi szemételep.

1946 februárjában a szablayi Népbíróóság hozott egy határozatot, mely kimondta, hogy alkalmazni kell a magyarok felett a kimondott kollektív bűnösséget. Ez a határozat pecsétel és aláírással hitelesített. Ezzel a határozattal fosztották meg véglegesen a magyarokat a házaiktól és a földjeiktől, és szétszórták egymás között, vagy eladták.

Erre a kegyetlen sorsra jutottak az életben maradt szablayi és mošorini (mošorini) magyarok is.

Hatvanhárom év után itt volna az ideje, hogy rehabilitálják mindazokat, akiket ártatlanul kivégezték, és akiket ártatlanul meghurcoltak, kifosztottak, földönfutóká tettek.

A mindenkori kormányknak el kellene ismernie és ki kellene mondania, hogy a szerb partizánok ártatlan magyarokat végeztek ki. A megbékélés, a békés együttélés csak akkor lehetséges, ha mindkét nemzet, a magyar is, és a szerb is elismeri egymás bűneit, és tiszteletben tartja egymás áldozatait.

Ez sajnos még nem történt meg. És mindaddig, amíg a történelemírásban és -tanításban nem lesz változás, míg egyes családok a gyermekeiket hamis állításokkal gyűlöletre neve-

lik, nem lehet megbékélésről beszélni. Majd ha megismerik a fiatalok az érem mindkét oldalát, azt is, ami 1942-ben, és azt is, ami 1944/45-ben történt, és úgy, ahogy valóban történt, nem pedig ahogy a győztesek írták, akkor lassan a megbékélés felé haladunk.

Csúrogon ma az iskolában egy tábla lóg a szerb partizánok, és közöttük több ártatlan szerb nevével. Az áldozatok neve mellé írták, hogy a magyar fasiszták áldozatai. A gyerekek ezt látják mindennap. Ennek láttán sokuk számára minden magyar fasiszta. Ha valahol azt a magyar névsort is láthatnák, akiket a szerb partizánok végeztek ki, akkor talán kevesebb lenne bennük a gyűlölet, és talán egyszer megérintik azt is, hogy az ártatlanul kivégzett magyarok emlékére állított kereszt a helyén maradt.

A kiűzött csúrogi és szablayi magyarok már lassan mind meghaltak, vagy megöregedtek, és senki nem kárpótolta őket az elvett vagyonukért, a kiontott életéért, a boldog gyermekkorért, és az elvesztett ifjúságért. Talán ez is a cél. Nemrég hallottam egy külföldön élő magyartól, hogy mindig szeretettel gondol a szülőfalujára, mert mindenkinek van egy templomtorny, ami hazavárja. A csúrogi magyarokat még a templomtorny sem várja, mert a gyűlölet és a gonosz kezek ledöntötték.